

Sensurveiledning SOS1016 Sosiologi og samfunn H-2016

Alle skal besvare *enten* oppgave 1 *eller* oppgave 2.

Oppgave 1

Redegjør for likheter og forskjeller i måten som den norske modellen blir beskrevet. Ta utgangspunkt i minst to tekster på pensum. Drøft deretter i hvilken grad den norske modellen er i stand til å endre seg.

Dette er en åpen oppgave som gir stor mulighet for kreativitet og selvstendighet. Studentene kan ta utgangspunkt i en rekke ulike kombinasjoner av bøker, kapitler eller artikler og sette disse opp mot hverandre. Én variant kan være å redegjøre for modellen generelt, slik som tredelingen til Levin m.fl. (2012) i velferdsstatsmodellen, arbeidslivsmodellen og samarbeidsmodellen, triangelmodellen til Dølvik m.fl. (2014) og/eller makro-mikromodellen til Hernes (2006). En annen mulighet er å ta for seg enkelte elementer innen modellen, for eksempel likestilling, ved å kontrastere kapitlet til Bikova i Bungum m. fl. (2014) med Dølvik m.fl. (2014) og Eklund (2010). Endringsdyktigheten til modellen er omtalt flere steder i pensum. Eksempler på dette er flere av kapitlene i Bungum, Forseth og Kvande (2014) *Den norske modellen*, spesielt kap. 2 av Johan Ravn om ulike scenarier for samarbeidsmodellen, kap. 2, 3 og 13 i Dølvik m.fl. (2014) og Heiret (2012).

En god besvarelse redegjør analytisk for én eller flere sentrale dimensjoner i den norske modellen, og påpeker at ulike forfattere kan vektlegge dimensjonene ulikt og bruke litt forskjellige begreper ut fra hva som er deres siktemål. Besvarelsen har gode sosiologiske resonnementer i drøftingen, påpeker at den norske modellen er dynamisk og har hatt stor evne til å takle kriser og tilpasse seg nye rammebetingelser. En middels besvarelse redegjør greit for likheter og ulikheter og drøfter endringspotensialet til modellen på en akseptabel måte basert på et begrenset andel av pensumlitteraturen. En utilstrekkelig besvarelse baserer ikke redegjørelsen på pensum og har mangelfull eller ingen drøfting.

Oppgave 2

Beskriv koplingene mellom velferdsstaten og arbeidslinja i den norske modellen. Drøft hvordan de kan styrke eller svekke hverandre.

Frigjøring av individet fra alle former for avhengighet er grunnleggende i den norske modellen. Velferdsstaten utgjør et sikkerhetsnett for dem som ikke er i stand til å forsørge seg selv, og handler om langsiktig investering i menneskelige ressurser. Arbeidslinja er en betegnelse på en politikk som har arbeid til alle som mål, og hvor kollektive rettigheter er knyttet til arbeidslivet. De to delene står i et gjensidig forhold til hverandre, for eksempel når staten tilbyr mødre og fedre omsorgspermisjoner slik at de kan kombinere yrkesrollen med mors- og farsrollen (Brandth og Kvande, 2013). I pensum blir det også drøftet hvordan arbeidsinnvandring kan bidra til å styrke arbeidslinja om innvandrerne kommer i jobb, men sette press på velferdsstaten om de ikke kommer inn på arbeidsmarkedet (Bungum, Forseth og Kvande, 2014, NOU 2011:7 *Velferd og migrasjon* og artiklene til Jon Rogstad m.fl.). Boka om frafall, *De frafalne* (Reegård og Rogstad, 2016), om ungdom som avslutter skolegangen og har utfordringer med å komme seg inn på arbeidsmarkedet, er også relevant.

En god besvarelse redegjør for hva vi legger i de to begrepene, og påpeker den gjensidige avhengigheten mellom dem. Drøftingen viser hvordan velferdsstaten er avhengig av høy yrkesdeltakelse, og hvordan velferdsstaten tilbyr en rekke tiltak for å hjelpe folk inn i arbeidslivet, og støtter aktivt opp om mødres yrkesaktivitet og fedres omsorgsarbeid. En middels oppgave gir en grei definisjon av begrepene, og får fram noen sider ved hvordan de kan styrke eller svekke hverandre. En utilstrekkelig oppgave har mangelfull definisjon av hva vi legger i begrepene velferdsstat og arbeidslinja, og bruker ikke sosiologiske resonnementer eller pensumlitteratur i drøftingen.